

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน เขตเทศบาลเมืองพะเยา โดยมีองค์ประกอบของวิธีการในการดำเนินการศึกษาแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาคือครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จำนวน 4,395 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ตัวแทนครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเรื่องต่างๆในครัวเรือน สูตรที่ใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างคือสูตรของ Yamane, 1973 : 725 (อ้างใน บุญธรรม กิจปริดาภิสิทธิ์, 2535 : 68)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (0.05)

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{4,395}{1 + 4,395(0.05)^2} \\ &= 366.6 \text{ ประมาณ } 367 \text{ ครัวเรือน} \end{aligned}$$

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกชุมชนจำนวน 13 ชุมชน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ โดยขั้นแรกนำจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของแต่ละชุมชนมาเทียบสัดส่วนจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะต้องเก็บรวบรวมข้อมูล (367 ครัวเรือน) ผลลัพธ์ที่ได้ก็คือจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะต้องเก็บรวบรวมในแต่ละชุมชน จากนั้นนำผลลัพธ์ดังกล่าวไปหารจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของแต่ละชุมชน ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นช่วงของกลุ่มตัวอย่าง ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลว่าจะวันระยะในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่าไร จากนั้นใช้วิธีจับฉลากเพื่อหากกลุ่มตัวอย่างที่จะเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัญชีเลขที่บ้านของแต่ละชุมชน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่จะเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ก็เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและวันระยะตามช่วงของกลุ่มตัวอย่างที่เราคำนวณไว้ ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้กระจายทั้ง 13 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 367 ครัวเรือน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ครัวเรือนทั้งหมดและจำนวนครัวเรือนตัวอย่าง ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา

ชุมชน	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	ขนาดของตัวอย่าง (ครัวเรือน)	ร้อยละ
1. วัดศรีโคมคำ	200	17	4.6
2. วัดบุญยืน	346	29	7.9
3. วัดไชยอาวาส	385	32	8.8
4. วัดหลวงราชสันตฐาน	278	23	6.3
5. วัดศรีอุโมงค์คำ	395	32	8.9
6. วัดราชคฤห์	338	28	7.7
7. วัดหัวข่วงแก้ว	267	22	6.1
8. วัดลี	177	16	4.0
9. วัดศรีจอมเรือง	164	13	3.7
10. วัดเมืองชุม	467	39	10.6
11. วัดภูมินทร์	379	32	8.6
12. วัดอินทร์ฐาน	572	48	13.0
13. วัดป่าลานคำ	427	36	9.7
รวม	4,395	367	100

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยลักษณะทางประชากร สภาพเศรษฐกิจ สังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปริมาณและชนิดของมูลฝอยที่เกิดจากครัวเรือนในแต่ละวัน ประกอบด้วยคำถาม 8 ข้อ ลักษณะคำถามมีทั้งแบบปลายเปิด และเติมคำในช่องว่าง

- ส่วนที่ 2 เป็นคำถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 25 ข้อ แบ่งออกเป็น

คำถามเกี่ยวกับการรวบรวมมูลฝอย จำนวน 4 ข้อ

คำถามเกี่ยวกับการแยกมูลฝอย จำนวน 3 ข้อ

คำถามเกี่ยวกับการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ จำนวน 5 ข้อ

คำถามเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอย จำนวน 6 ข้อ

คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย ของสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 7 ข้อ

โดยคำถามเกี่ยวกับการรวบรวมมูลฝอย การแยกมูลฝอย การนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ และการกำจัดมูลฝอย จะเป็นคำถามเชิงบวก (การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล) และคำถามเชิงลบ (การปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล) คละกันไป โดยคำถามทั้งหมดเป็นแบบมาตราประเมินค่า โดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความถี่ในการปฏิบัติเป็น 4 ลักษณะคือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง (5-6 ครั้งต่อสัปดาห์) ปฏิบัติเป็นบางครั้ง(1-2 ครั้งต่อสัปดาห์) และไม่เคยปฏิบัติ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

		คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ	
ปฏิบัติทุกครั้ง	ให้คะแนน	3	0	คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้คะแนน	2	1	คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้คะแนน	1	2	คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้คะแนน	0	3	คะแนน

ส่วนคำถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของสมาชิกในครัวเรือนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน จะให้กลุ่มตัวอย่างประเมินการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน โดยสร้างคำถามแบบมาตราประเมินค่า 4 ระดับ คือมีส่วนร่วมทุกคน มีส่วนร่วมเกือบทุกคน (ส่วนใหญ่ของสมาชิกในครัวเรือน) มีส่วนร่วมมากกว่าหนึ่งคน(แต่ไม่ใช่ส่วนใหญ่ของสมาชิกในครัวเรือน) และมีส่วนร่วมเพียงคนเดียว โดยมีเกณฑ์การให้

คะแนนดังนี้คือ

มีส่วนร่วมทุกคน	ให้คะแนน	3	คะแนน
มีส่วนร่วมเกือบทุกคน	ให้คะแนน	2	คะแนน
มีส่วนร่วมมากกว่าคน	ให้คะแนน	1	คะแนน
มีส่วนร่วมเพียงคนเดียว	ให้คะแนน	0	คะแนน

- ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดจำนวน 10 ข้อ เป็นคำถามในเชิงบวกและเชิงลบคละกันไป โดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งคำถามทั้งหมดเป็นมาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ บางครั้ง โดย ใช่ หมายถึง การกระทำที่สมาชิกในครัวเรือนปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้ง ไม่ใช่ หมายถึง การกระทำที่สมาชิกในครัวเรือนไม่เคยปฏิบัติ บางครั้ง หมายถึง การกระทำที่สมาชิกในครัวเรือนเคยปฏิบัติเป็นบางครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

		คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ	
ใช่	ให้คะแนน	3	1	คะแนน
ไม่ใช่	ให้คะแนน	2	2	คะแนน
บางครั้ง	ให้คะแนน	1	3	คะแนน

- ส่วนที่ 4 เป็นคำถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม และความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำถามส่วนที่เป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดจำนวน 8 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า โดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมเป็น 5 ระดับ คือ ได้รับมากกว่า 5 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์ ได้รับ 4 - 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ได้รับ 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ได้รับ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และไม่เคยได้รับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ได้รับมากกว่า 5 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์	ให้คะแนน	4	คะแนน
ได้รับ 4 - 5 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน	3	คะแนน
ได้รับ 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน	2	คะแนน
ได้รับ 1 ครั้งต่อสัปดาห์	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่เคยได้รับ	ให้คะแนน	0	คะแนน

ส่วนคำถามความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดจำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ บางครั้ง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ใช่	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่ใช่	ให้คะแนน	2	คะแนน
บางครั้ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

- ส่วนที่ 5 เป็นคำถามความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง โดยสร้างคำถามแบบเลือกตอบ 4 คำตอบ จำนวน 10 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนคือ ถ้าตอบถูก ได้ 1 คะแนน, ตอบผิด ได้ 0 คะแนน

- ส่วนที่ 6 เป็นคำถามทัศนคติต่อปัญหามูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดจำนวน 13 ข้อ เป็นคำถามในเชิงบวกและเชิงลบคละกันไป ซึ่งคำถามทั้งหมดเป็นแบบมาตราประเมินค่า 3 ระดับคือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

		คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ	
เห็นด้วย	ให้คะแนน	3	1	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	2	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	1	3	คะแนน

- ส่วนที่ 7 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน เขตเทศบาลเมืองพะเยา

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมา ผู้ศึกษาได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่านตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนถูกต้องตามเนื้อหา(Content Validity)ตลอดจนวิจารณ์และเสนอแนะ แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรในเขตเทศบาลเมืองแพร่ จำนวน 25 ราย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)โดยวิธีหาค่าความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient)

ครั้งที่ 1

แบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยรวมทั้ง 5 กิจกรรม คือ การรวบรวมมูลฝอย การแยกมูลฝอย การนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ การกำจัดมูลฝอย และการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 25 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.3

แบบสอบถามความสัมพันธในครัวเรือน จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.6

แบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.7

แบบสอบถามความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.3

แบบสอบถามความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.4

แบบสอบถามทัศนคติต่อปัญหามูลฝอย จำนวน 13 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.6

เนื่องจากแบบสอบถามบางส่วนได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามต่ำ กล่าวคือแบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย แบบสอบถามความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และแบบสอบถามความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.3 0.3 และ 0.4 ตามลำดับ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ปรับปรุงแบบสอบถาม และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามไปทดสอบใช้ใหม่ อีกครั้ง

ครั้งที่ 2

แบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย คือ การรวบรวมมูลฝอย การแยกมูลฝอย การนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ การกำจัดมูลฝอย และการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 25 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.7

แบบสอบถามความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.6

แบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.7

แบบสอบถามความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.7

แบบสอบถามความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.6

แบบสอบถามทัศนคติต่อปัญหามูลฝอย จำนวน 13 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.6

จากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการทดสอบครั้งที่ 2 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในพื้นที่จริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้ศึกษาได้นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพะเยา เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการศึกษา จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ศึกษาแนะนำตัวพร้อมอธิบายให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และวิธีการทำแบบสอบถามแก่หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือน(กรณีที่มีหัวหน้าครัวเรือนไม่อยู่บ้าน) เพื่อให้เป็นผู้ถ่ายทอดและแนะนำให้กับหัวหน้าครัวเรือนในการกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม โดยให้เวลาในการกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม 1 สัปดาห์

2. ติดตามแบบสอบถามที่ได้แจกไปด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการดำเนินการทั้งแจกและติดตามแบบสอบถามแล้วเสร็จใน 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 30 พฤษภาคม 2542 ถึง วันที่ 13 มิถุนายน 2542 ได้รับกลับคืนครบตามจำนวนที่กำหนด 367 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจดูความครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำมาจัดระเบียบข้อมูล และลงรหัสตามคู่มือการลงรหัสที่สร้างไว้ จากนั้นนำข้อมูลมาบันทึกลงในแผ่นบันทึกข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS(Statistic Package for the Social Sciences) เพื่อวิเคราะห์หาค่าทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปริมาณและประเภทของมูลฝอยที่เกิดจากครัวเรือนในแต่ละวัน วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ อัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การรวบรวมมูลฝอย การแยกมูลฝอย การนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ การกำจัดมูลฝอย และการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของสมาชิกในครัวเรือน วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการจัดช่วงคะแนนของค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

ค่าถามในเชิงบวก

0.0 – 0.7	คะแนน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ
0.8 – 1.4	คะแนน หมายถึง ปฏิบัติบางครั้ง
1.5 – 2.1	คะแนน หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2.2 – 3.0	คะแนน หมายถึง ปฏิบัติทุกครั้ง

คำถามเชิงลบ

0.0 – 0.7 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติทุกครั้ง

0.8 – 1.4 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง

1.5 – 2.1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติบางครั้ง

2.2 – 3.0 คะแนน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ

สำหรับข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของสมาชิกในครัวเรือน มีเกณฑ์ในการจัดช่วงคะแนนของค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

0.0 – 0.7 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมเพียงคนเดียว

0.8 – 1.4 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมมากกว่าหนึ่งคน

1.5 – 2.1 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมเกือบทุกคน

2.2 – 3.0 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมทุกคน

จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนทั้ง 5 ด้านมาวิเคราะห์ความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอย วิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การวัดระดับความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนดังนี้

0.0 – 0.9 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อย

1.0 – 1.9 คะแนน หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2.0 – 3.0 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมาก

3. ข้อมูลความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อัตราส่วนร้อยละ คะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุด โดยเกณฑ์ในการจัดกลุ่มความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือนใช้การพิจารณาอิงกลุ่มคือค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดกลุ่ม ดังนี้

ครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ในครัวเรือนดี หมายถึง ครัวเรือนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ในครัวเรือน (\bar{X})

ครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ในครัวเรือนไม่ดี หมายถึง ครัวเรือนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ในครัวเรือน (\bar{X})

4. ข้อมูลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม โดยข้อมูลประเภทของสื่อและความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์โดยมีเกณฑ์จัดช่วงคะแนนของค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

- 0.0 – 0.8 คะแนน หมายถึง ไม่เคยได้รับ
- 0.9 – 1.6 คะแนน หมายถึง ได้รับ 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์
- 1.7 – 2.4 คะแนน หมายถึง ได้รับ 2-3 ครั้ง ต่อสัปดาห์
- 2.5 – 3.2 คะแนน หมายถึง ได้รับ 4-5 ครั้ง ต่อสัปดาห์
- 3.3 – 4.0 คะแนน หมายถึง ได้รับ มากกว่า 5 ครั้ง ต่อสัปดาห์

ส่วนระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อัตราส่วนร้อยละ คะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุด มีเกณฑ์การพิจารณาในการจัดกลุ่ม ดังนี้

- คะแนน 0 - 11 คะแนน หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย
- คะแนน 12 - 23 คะแนน หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารปานกลาง
- คะแนน 24 - 32 คะแนน หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารมาก

5. ข้อมูลความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อัตราส่วนร้อยละ คะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุด โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาจัดกลุ่มความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- คะแนน 0 - 10 คะแนน หมายถึง มีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อย
- คะแนน 11 - 20 คะแนน หมายถึง มีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมปานกลาง
- คะแนน 21 - 30 คะแนน หมายถึง มีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก

6. ข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อัตราส่วนร้อยละ คะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุด โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาจัดกลุ่มความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ดังนี้

- คะแนน 0 - 4 คะแนน หมายถึง มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย น้อย
- คะแนน 5 - 7 คะแนน หมายถึง มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ปานกลาง
- คะแนน 8 - 10 คะแนน หมายถึง มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย มาก

7. ข้อมูลทัศนคติต่อปัญหามูลฝอย วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อัตราส่วนร้อยละ คะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุด โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา จัดกลุ่มทัศนคติต่อปัญหามูลฝอย ดังนี้

- คะแนน 0 - 13 คะแนน หมายถึง มีทัศนคติต่อปัญหามูลฝอยไม่ดี
- คะแนน 14 - 26 คะแนน หมายถึง มีทัศนคติต่อปัญหามูลฝอยปานกลาง
- คะแนน 27 - 39 คะแนน หมายถึง มีทัศนคติต่อปัญหามูลฝอยดี

8. ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการมูลฝอย วิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนร้อยละ

9. ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

-ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ในการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครัวเรือนที่แตกต่างกัน กับความเหมาะสมของการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน

-ใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson's Product Moment Coefficient of Correlation) ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 และข้อที่ 5 ในการหาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าครัวเรือน ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าครัวเรือน และทัศนคติต่อปัญหามูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน กับความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยในการคำนวณจะใช้เกณฑ์พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของ ฐวิรัชชัย งามสันติวงศ์ (2539 : 279) ซึ่งมีการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้

0.0 – 0.2	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ต่ำมาก
0.2 – 0.4	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ต่ำ
0.4 – 0.6	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.6 – 0.8	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง
0.8 – 1.0	หมายถึง	มีความสัมพันธ์สูงมาก

หมายเหตุ : ในการศึกษาครั้งนี้ใช้คำว่า มูลฝอย แต่ในแบบสอบถาม จะใช้คำว่า ขยะ แทนคำว่า มูลฝอยทั้งหมด เนื่องจาก คำว่า ขยะ เป็นคำที่ประชาชนทั่วไปคุ้นเคย และน่าจะสื่อความหมายได้ตรงประเด็นที่สุด